

Sygn. akt VI U 69/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2015 r.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w W., VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Dorota Michalska
Protokolant:	Joanna Kalinowska

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy B. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o zasiłek chorobowy

na skutek odwołania B. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w W. z dnia 16 grudnia 2014 roku, znak: (...) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w W. z dnia 15 czerwca 2015 roku, znak: (...)

zmienia zakażone decyzje w ten sposób, że przyznaje odwołującej się B. Z. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 29 października 2014 roku do 20 kwietnia 2015 roku.

Sygn. akt VI U 69/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 grudnia 2014 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. odmówił B. Z. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 20-10-2014 r. do 20-04-2015 r. W jej uzasadnieniu wskazano, że w okresie orzeczonej niezdolności do pracy wykonywała ona czynności związane z zawartą z firmą (...) nieprzerwanie od 12-11-2014 r. do 30-11-2014 r. Z uwagi na fakt, iż wykorzystywała ona zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z jego celem, utraciła prawo do zasiłku chorobowego za cały okres niezdolności do pracy. (decyzja, postanowienie o sprostowaniu – w aktach organu rentowego)

Pismem z dnia 14 stycznia 2015 r. B. Z. wniosła odwołanie od powyższej decyzji, podnosząc, że zgodnie z zawartą umową zlecenia, powierzone jej obowiązki mogła powierzyć innej osobie. Z uwagi na stan zdrowia nie mogła osobiście wykonywać pracy i w okresie od 29.10.2014 r. do 30.11.2014 r. pracę związane z zawartą umową wykonywała za nią w zastępstwie D. K., która zastępowała ją także w okresach wcześniejszych. (odwołanie – k. 1)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że podniesione w odwołaniu okoliczności stały w sprzeczności z wyjaśnieniami C. (...), zgodnie z którymi B. Z. osobiście wykonywała

czynności związane z zawartą umową zlecenia w spornym okresie. Podkreślono, że wykonywanie pracy zarobkowej w okresie orzeczonej niezdolności do pracy, skutkujące utratą prawa do zasiłku chorobowego za cały okres zwolnienia, stanowi nie tylko jej bezpośrednie wykonywanie, ale każda aktywność zawodowa jej dotycząca, choćby nawet polegająca na czynnościach nieobciążających w istotny sposób organizmu ubezpieczonego. W związku z powyższym akta sprawy wraz z odwołaniem zostały przekazane do Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w W. (...), w którym sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt VI U 69/15. (odpowiedź na odwołanie – k. 4-5)

Decyzją z dnia 15 czerwca 2015 r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. odmówił B. Z. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 01-03-2015 r. do 20-04-2015 r. W jej uzasadnieniu wskazano, że w okresie orzeczonej niezdolności do pracy w okresie od 29-10-2014 do 20-04-2015 r. wykonywała ona czynności związane z zawartą z firmą (...) do 31-12-2014 r. Z uwagi na fakt, iż wykorzystywała ona zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z jego celem, utraciła prawo do zasiłku chorobowego za cały okres niezdolności do pracy. (decyzja – w aktach organu rentowego)

Pismem z dnia 14 lipca 2015 r. B. Z. wniosła odwołanie od powyższej decyzji, podnosząc, że zgodnie z zawartą umową zlecenia, powierzone jej obowiązki mogła powierzyć innej osobie. Z uwagi na stan zdrowia nie mogła osobiście wykonywać pracy i prace związane z zawartą umową zlecenia wykonywała za nią w zastępstwie D. K., która zastępowała ją także w okresach wcześniejszych. (odwołanie – k. 1 akt sprawy VI U 293/15)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że z akt sprawy wynikało, iż ubezpieczona wykonywała pracę zarobkową w okresie orzeczonej niezdolności do pracy z powodu choroby i pobierania z tego tytułu zasiłku chorobowego, co skutkowało utratą prawa do zasiłku chorobowego za cały okres zwolnienia. W odwołaniu nie wskazano okoliczności, mogących mieć wpływ na zmianę stanowiska organu rentowego. W związku z powyższym akta sprawy wraz z odwołaniem zostały przekazane do Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w W. (...), w którym sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt VI U 293/15. (odpowiedź na odwołanie – k. 3-5 akt sprawy VI U 293/15)

Na rozprawie w dniu 15 października 2015 r. sprawy prowadzone pod sygn. akt VI U 69/15 i VI U 293/15 zostały połączone do wspólnego prowadzenia i rozstrzygnięcia. (protokół – k. 16 akt sprawy VI U 293/15)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

B. Z. była zatrudniona od 01.03.2013 r. do 28.02.2015 r. w (...) Sp. z o.o. W okresie od lutego 2014 r. do 31.12.2014 r. łączyła ją także z C. (...) P. F. umowa zlecenia w ramach której zajmowała się sprzątaniem obiektów, która przewidywała, że Zleceniobiorca mógł wykonywać umowę za pośrednictwem osoby trzeciej, jednak w takiej sytuacji musiał z wyprzedzeniem 3 dni zawiadomić o tym Zleceniodawcę. W okresie 29.10-08.12.2014 r. B. Z. nie występowała z zapytaniem o możliwość przekazania swoich obowiązków osobie trzeciej. Z tytułu świadczenia usług dla C. (...), B. Z. w miesiącach październik – grudzień 2014 r. otrzymywała wynagrodzenie w pełnej wysokości.

(zaświadczenie płatnika składek, e-mail z 19.01.2015 r., informacja roczna dla osoby ubezpieczonej, pismo z 8.12.2014 r., pismo z 11.05.2015 r. – w aktach organu rentowego, zeznania świadka P. F. – k. 27, zeznania odwołującej się – k. 49)

Na jesieni 2014 r. u B. Z. nastąpił nawrót choroby nowotworowej. Początkowo wykonywała ona badania diagnostyczne a następnie poddała się chemioterapii. Zarówno w czasie badań jak i podczas leczenia, kiedy nie mogła wykonywać czynności dla C. (...), zastępowała ją w tym koleżanka z pracy, D. K.. B. Z. była niezdolna do pracy z powodu choroby od 29.10.2014 r. do 20.04.2015 r., co zostało stwierdzone zwolnieniem lekarskim (...) serii (...). Faktu tego nie zgłosiła Zleceniodawcy, tylko umówiła się z D. K., że ta będzie ją zastępować, za co miała jej przekazywać otrzymane wynagrodzenie. Takie zastępstwa miały miejsce, mimo niezgłoszenia tego faktu Zleceniodawcy, gdyż z formalnego punktu widzenia nie było to przestrzegane, liczyło się tylko wykonanie pracy. B. Z. nie wykonywała już żadnych czynności związanych z realizacją umowy zlecenia po 29.10.2014 r.

(zwolnienie lekarskie – akta organu rentowego, zeznania odwołujące się – k. 49-50, oświadczenie D. K. – k.2)

Powyższy stan faktyczny ustalono w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach organu rentowego. Autentyczności dokumentów złożonych do akt sprawy żadna ze stron nie kwestionowała, toteż Sąd uznał je za pełnowartościowy materiał dowodowy w sprawie. Sąd nie znalazł także żadnych podstaw do kwestionowania prawdziwości zeznań świadka P. F., aczkolwiek miał na uwadze, że świadek ten potwierdził tylko brak zgłoszenia zastępstwa za odwołującą się, w związku z czym jego przekonanie o osobistym świadczeniu przez nią czynności wynikało tylko z braku informacji przeciwnych.

Sąd oparł się także w całości na zeznaniach odwołującej się. Do ich oceny należało podejść z ostrożnością, gdyż nie były one spójne z informacjami przekazanymi do organu rentowego przez pracowników C. (...) i zeznaniami jej właściciela P. F., według których możliwe były zastępstwa Zleceniobiorcy, ale musiało to zostać odpowiednio wcześniej zgłoszone, co nie miało miejsca. W ocenie Sądu, analiza zeznań odwołującej się wykazała jednak, że niespójność ta jest tylko pozorna. Przedmiotem niniejszego procesu nie była wszak ocena respektowania przez B. Z. zapisów umowy zlecenia łączącej ją z C. (...) P. F. w zakresie obowiązku zgłaszania faktu zastępowania jej przez D. K. tylko ustalenie prawa do zasiłku chorobowego, czy świadczyła ona usługi osobiście. Doświadczenie życiowe wskazuje zaś na realną możliwość, iż w praktyce zastępstwa były uzgadniane w sposób opisany przez odwołującą się, zwłaszcza biorąc pod uwagę to, że D. K. także tam pracowała a zatem jej obecność nie budziła zastrzeżeń osób nadzorujących. Jej zeznania są logiczne i przekonujące co do tego, że kierownicy nie interesowali się tym, w jaki sposób ustalane były zastępstwa, byle praca na danym obiekcie była wykonana. Jest to o tyle istotne, że B. Z. nie była pracownikiem C. (...) P. F. a więc nie była zobowiązana do świadczenia pracy osobiście. Wyjaśniła też przekonująco przyczyny, dla których nie podnosiła tego w obecności P. F.. Jej stanowisko potwierdza pośrednio wystawienie zwolnienia lekarskiego na znaczny okres czasu, co pozwala przypuszczać, iż jej stan zdrowia już w momencie wizyty u lekarza w dniu 28.10.2014 r. był ciężki a tym samym nie byłaby w stanie dalej świadczyć pracy. Z tych względów, mając także możliwość osobistego zetknięcia się z odwołującą podczas składania zeznań, Sąd doszedł do przekonania o ich wiarygodności. Co przy tym istotne, organ rentowy nie podjął żadnych prób zakwestionowania ich prawdziwości, rezygnując z zadawania jej pytań i nie zgłaszając wniosków dowodowych.

Jednocześnie zeznania odwołującej się znajdowały potwierdzenie w oświadczeniu D. K. (k. 2), w którym potwierdziła ona wykonywanie za B. Z. prac związanych z umową zlecenie. Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania prawdziwości tego oświadczenia, gdyż nie budziło ono wątpliwości w świetle doświadczenia życiowego oraz w związku z całkowicie bierną postawą przedstawiciela organu rentowego, który w żaden sposób nie ustosunkował się odnośnie tego dowodu. Jednocześnie Sąd miał na uwadze, że wezwanie na rozprawę w celu przesłuchania w charakterze świadka D. K. okazało się niemożliwe, bowiem z informacji uzyskanych od funkcjonariuszy Policji wynikało, że od kilku lat nie mieszkała pod adresem wskazywanym przez odwołującą się i nie ustalono miejsca jej pobytu (k. 33). Nowy adres nie znajdował się także w Systemie PESEL (k. 36), aczkolwiek informacja z niego potwierdziła istnienie takiej osoby. Nie mniej jednak odwołująca się nie powinna ponosić negatywnych konsekwencji tego stanu rzeczy.

Sąd zważył co następuje:

Odwołania B. Z. w obu sprawach połączonych do wspólnego prowadzenia i rozstrzygnięcia były zasadne i zasługiwały na uwzględnienie.

W obu rozpoznawanych sprawach stanowisko organu rentowego odmawiające B. Z. prawa do zasiłku chorobowego za cały okres niezdolności do pracy stwierdzonej zwolnieniem lekarskim (...) serii (...) oparte zostało na założeniu, że wykorzystywała zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z jego celem wobec wykonywania czynności związane z umową zlecenie zawartą z C. (...) P. F.. Podstawę prawną stanowił art. 17 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (zwana dalej „ustawą o.ś.p.z.u.s.”). A zatem kwestią sporną było ustalenie, czy ubezpieczona wykorzystywała zwolnienie lekarskie niezgodnie z jego przeznaczeniem poprzez wykonywanie w okresie orzeczonej niezdolności pracę zarobkową.

Zgodnie z art. 17 ust 1 w/w ustawy, ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do

zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Oznacza to, iż wykonywanie pracy zarobkowej, niezależnie od jej wpływu na stan zdrowia ubezpieczonego, stanowi samodzielną negatywną przesłankę (podstawę) utraty prawa do zasiłku chorobowego (por. wyrok SN z 2008.10.03, II UK 26/08, LEX nr 513018). Wykonywanie pracy zarobkowej w rozumieniu art. 17 powoływanej ustawy polega natomiast na podjęciu działań stanowiących realizację obowiązków pracowniczych lub wynikających z innego stosunku prawnego obejmującego świadczenie pracy (por. wyrok SN z 2005.10.05, I UK 44/05, OSNAPiUS 2006/17-18/279/757, wyrok SN z 2005.04.05, I UK 370/04, OSNAPiUS 2005/21/342/997).

Podjęcie pracy zarobkowej w okresie zwolnienia uzasadnia domniemanie, że pracownik nie jest w rzeczywistości niezdolny do pracy. Oznacza to pozbawienie pracownika zasiłku chorobowego, a także powinno łączyć się z nie uznaniem zwolnienia lekarskiego. R. legis regulacji wynikającej z art. 17 ustawy o.ś.p.z.u.s. to ochrona funduszu ubezpieczenia chorobowego przed nadużyciami ze strony ubezpieczonych. Zasiłek chorobowy ma zabezpieczać ubezpieczonemu środki utrzymania w okresie, kiedy stan zdrowia stanowi czasową przeszkodę w ich zdobywaniu. Jeżeli w rzeczywistości taka sytuacja nie zachodzi, a ubezpieczony uzyskując orzeczenie o niezdolności do pracy zmierzał jedynie do wyłudzenia świadczenia, to przepisy stanowczo odmawiają mu ochrony. Utrata prawa do zasiłku chorobowego na podstawie art. 17 ustawy o.ś.p.z.u.s. oparta jest na założeniu nierzetelności zwolnienia lekarskiego, tj. na uznaniu, że jeżeli zaistniały wymienione zachowania, to w rzeczywistości nie zachodziła sytuacja chroniona prawem, a ubezpieczony nadużył prawa do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego. Utrata prawa do zasiłku chorobowego w okolicznościach art. 17 ustawy o.ś.p.z.u.s. ma na celu nie tyle represjonowanie ubezpieczonego za zachowanie sprzeczne ze statusem chorego, lecz raczej przeciwdziałanie wypłacie świadczeń (zasiłku chorobowego lub wynagrodzenia gwarancyjnego) w okolicznościach, które ustawodawca ocenia jako nadużycie prawa. Jest to więc nie tyle sankcja za naganne z punktu widzenia interesów instytucji ubezpieczeniowej zachowanie się ubezpieczonego, co odebranie prawa do nienależnego mu świadczenia w związku z nie zachodzeniem chronionej sytuacji (por. Komentarz do art. 17 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa; Inetta Jędrasik-Jankowska; LexPolonica).

W rozpoznawanej sprawie należało zatem rozstrzygnąć, czy odwołująca się wykonywała po 29 października 2014 r. osobiście usługi wynikające z umowy zlecenia zawartej z C. (...) P. F.. Postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie wykazało, że B. Z. w okresie orzeczonej niezdolności do pracy nie świadczyła osobiście usług na rzecz tego podmiotu. W jej zastępstwie były one wykonywane przez D. K., którą to możliwość przewidywała umowa zlecenie. Niespełnienie obowiązku informacyjnego ciążyącego na wnioskodawcy może mieć tylko wpływ na wzajemne zobowiązania stron umowy i jest irrelevantne dla uprawnień z ubezpieczenia chorobowego, przy czym pomimo braku formalnego zawiadomienia czynności te były realizowane przez zastępcę. W ocenie Sądu okoliczności niniejszej sprawy nie pozwalają również na stwierdzenie, iż formalne trwanie umowy zlecenia do 31.12.2014 r., na podstawie której B. Z. wypłacane było wynagrodzenie, wyczerpało przesłankę „wykonywania pracy zarobkowej”. W okresie po 29.10.2014 r. nie wykonywała ona bowiem żadnej pracy zarobkowej a otrzymywane wynagrodzenie przekazywała D. K., gdyż to ona faktycznie świadczyła pracę.

Nadto podkreślenia wymaga także, iż zgodnie z treścią art. 217 § 1 k.p.c. strona może, aż do zamknięcia rozprawy przytaczać okoliczności faktyczne i dowody na uzasadnienie swych wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej, z zastrzeżeniem niekorzystnych skutków, jakie według przepisów niniejszego kodeksu mogą dla niej wyniknąć z działania na zwłokę lub niezastosowania się do zarządzeń przewodniczącego i postanowień sądu. W rozpoznawanej sprawie organ rentowy podczas całego postępowania nie był ograniczony co do możliwości przedstawienia swych twierdzeń i dowodów na ich poparcie. Z tej możliwości jednak skutecznie nie skorzystał. Podczas całego procesu nie podważył wiarygodności zeznań odwołującej się ani oświadczenia D. K., z których wynikały powyżej przedstawione ustalenia. W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy ograniczył się tylko do lakonicznego stwierdzenia, że twierdzenia ubezpieczonej pozostają w sprzeczności z wyjaśnieniami C. (...), mimo iż P. F. podczas zeznań składanych przed Sądem nie wykluczył kategorycznie możliwości ustanowienia zastępcy. Twierdził on jedynie, że była możliwość zastąpienia nieobecnego zleceniobiorcy, ale musiałoby to być formalnie zgłoszone a takiego zgłoszenia nie było. Tymczasem odwołująca się po pierwsze potwierdziła, że nikomu nie zgłaszała zastępstwa,

jak również przekonująco wyjaśniła, że „kierownictwo się tym nie interesowało”. Reasumując, organ rentowy nie przedłożył żadnych dowodów na poparcie zgłaszanych przez siebie tez.

Mając na uwadze powyższe, Sąd uznał, że nie zostały spełnione przesłanki uzasadniające pozbawienie ubezpieczonej prawa do zasiłku chorobowego. W tym stanie rzeczy odwołania okazały się zasadne i zaskarżone decyzje należało zmienić poprzez przyznanie odwołującej się B. Z.prawo do zasiłku chorobowego za okres od 29 października 2014 r. do 20 kwietnia 2015 r.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.